

Til
Yrkesforeninger
Fagmedisinske foreninger
Lokalforeninger
Rådet for legeetikk
Øvrige råd og utvalg

Deres ref.:

Vår ref.:14/377

Dato: 27.1.2014

Høring – reservasjonsordning for fastleger

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i helse- og omsorgstjenesteloven samt pasient- og brukerrettighetsloven (hjemmel til å gi forskrifter om reservasjonsmulighet for fastleger og rett til å skifte fastlege ved reservasjon). Forslaget omfatter også endringer i fastlegeforskriften og forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen.

Departementet foreslår å åpne for at kommuner kan inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort.

Forslaget bygger på forhandlinger mellom regjeringspartiene Høyre og FrP samt Krf, og det viser til vedtaket til Legeforeningens landsstyre om reservasjon.

Legeforeningen har vært i dialog med Helse- og omsorgsdepartementet i forkant av publisering av forslaget.

Sentralstyret har på bakgrunn av mange medieoppslag om reservasjon drøftet innholdet i landsstyrevedtaket. Etter sentralstyrets vurdering omfattes ikke assistert befruktning, hormonspiral, m.m.. Sentralstyret mener at henvisning til abort i tråd med regjeringens forslag er omfattet, slik at kommunene må vurdere om dette er forenlig med befolkningens behov for tjenestene. Det er altså ingen rettighet for den enkelte lege, men en mulighet for kommunen til å akseptere reservasjon dersom pasientenes interesser og rettigheter ivaretas.

Hovedinnholdet i forslaget er som følger:

- Tilføyelsen skal gi hjemmel til forskrifter om mulighet for fastleger til å reservere seg mot henvisning og behandling ved **alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død**. Med alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død menes **først og fremst abort**.
- Hjemmelen vil imidlertid også omfatte forskrifter om reservasjon mot aktiv dødshjelp dersom dette skulle bli tillatt. **Hjemmelen skal ikke omfatte forskrivning eller innsetting av prevensjon eller henvisning til assistert befruktning.**
- Forslaget omfatter en endring i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c fjerde ledd, som skal gi grunnlag for forskrifter om **utvidet rett til å skifte fastlege** for pasienter som står på liste hos en fastlege som har reservert seg mot henvisning til abort. Dette skiftet skal ikke regnes som et skifte etter reglene om inntil to skifter per kalenderår.
- Det foreslås også endringer i fastlegeforskriften (forskrift 29. august 2012 nr. 842 om fastlegeordningen i kommunene) og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen (forskrift 29. august 2012 nr. 843).

- **Kommuner skal få adgang til å inngå avtaler med fastleger om at disse kan reservere seg av samvittighetsgrunner mot å henvise kvinner til abort.** Fastlegen som reserverer seg må sørge for at kvinner på hans eller hennes liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort, får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten senest innen neste virkedag. Før kommunen kan inngå avtale om reservasjon, **må fastlegen dokumentere at han eller hun har inngått en skriftlig avtale med en kollega** som forplikter seg til å ta imot og henvise de aktuelle kvinnene.
- Fastlegen som har reservert seg skal også informere kvinner på sin liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort om at de kan henvende seg direkte til sykehuset uten henvisning fra fastlege.
- Fastlegen skal **informere alle sine eksisterende listeinnbyggere om reservasjonsavtalen** straks avtalen er inngått.
- Kommunen skal sørge for at **alle innbyggerne får informasjon om hvilke leger som til enhver tid har reservert seg** slik at innbyggerne er kjent med det når de skal velge fastlege.

Dersom høringen virker relevant, bes det om at innspill sendes til Legeforeningen innen **30. mars 2014**. Det bes om at innspillene lastes opp direkte på Legeforeningens nettsider.

Høringen finnes på **Legeforeningen.no** under **Legeforeningen mener – Høringer**

Med hilsen
Den norske legeforening

Sara Underland Mjelva
Rådgiver